

Persepolis

2007, de Vincent Paronnaud i Marjane Satrapi

Sinopsi

Marjane té nou anys quan comença a l'Iran la revolució islàmica; llavors els fonamentalistes prenen el poder i obliguen a les dones a portar vel i comença la persecució de tots aquells que no pensen com dicta el govern. Passen els anys i mentre Marjane descobreix el punk, Abba i Iron Maiden, el país viu inmers en una llarga guerra contra l'Iraq. Finalment, els seus pares l'envien a Europa per protegir-la, però al vell continent les coses tampoc són tan fàcils.

Fitxa tècnica

Direcció i guió Vincent Paronnaud i Marjane Satrapi
 Producció 2.4.7 Films
 Productors Xavier Rigault i Marc-Antoine Robert
 Música Olivier Bernet
 Direcció artística Marc Jousset
 Muntatge Stéphane Roche
 So Thierry Lebon
 Coordinació d'animació Christian Desmares
 Estudi d'animació Perseprod
 País França
 Any 2007
 Durada 95 minuts

ELS DIRECTORS

Vincent Paronnaud

També conegut com a Winshluss, és un reconegut artista de còmic que va néixer l'any 1970 a La Rochelle. Va crear el personatge de Monsieur Ferraille, l'emblemàtica figura del còmic "Ferraille Illustré". També és autor d'obres com "Super Nègra", "Welcome to the Death Club" i "Pat Boon-Happy End". També ha estat codirector de dos curtmetratges d'animació: "O'Boy, What Nice Legs" i "Raging Blues". Persépolis és la seva primera pel·lícula.

Marjane Satrapi

Persépolis també és el primer llargmetratge de l'escriptora de còmics Marjane Satrapi, nascuda el 1969 a l'Iran. Satrapi va créixer a Teheran, on va estudiar en el Liceu Francès. Després va continuar els estudis a Viena per finalment traslladar-se a França el 1994. A París va conèixer altres dibuixants de còmics i es va introduir a l'Atelier des Vosges, un estudi que aglutina els millors dibuixants contemporanis.

L'any 2000 apareix la seva primera novel·la gràfica, "Persépolis", que tindrà tres seqüeles en els anys posteriors. Durant els quatre volums, que donen nom i vida a la pel·lícula, l'autora narra la seva convulsa infantesa i adolescència. Des de llavors, ha publicat altres

còmics, com "Bordados" i "Pollo con ciruelas", així com tires còmiques a diaris i diversos llibres infantils: Sagesses et malices de la Perse (2001), Les monstres n'aiment pas la lune (2001), Ulysse au pays de fous (2001) i Ajdar (2002).

La Història com a personatge

La pel·lícula pren el nom de la ciutat Persépolis, que també es va convertir en una víctima de la persecució islamista. Persépolis, fundada el s.VI a.C., va ser un emblema de l'imperi persa, ja que era la capital ceremonial dels Xas, on se celebraven grans festes i fastuosos esdeveniments. Però després de la revolució islàmica que es produeix a l'Iran l'any 1979, el govern de l'ayatolà intenta arrasar la ciutat amb bulldozers, amb la finalitat d'acabar amb un símbol de l'època monàrquica i pre-islàmica. La intervenció dels dirigents i habitants de la zona van impedir que es portés a terme la destrucció de la ciutat. Però a més del títol de la pel·lícula, la narració apareix inevitablement vinculada a una realitat històrica i a uns greus successos que van commocionar el país i la població, i que habitualment són poc coneguts i explicats a Occident.

El film s'inicia en els darrers dies del Xa Mohammad Reza Pahlevi, que va arribar al poder amb l'ajuda de les potències occidentals, però que aplicava una política dictatorial que va aguditzar la pobresa de la

Fitxa artística

(veus en la versió original)

Chiara Mastroianni Marjane (adolescent i adulta)
 Catherine Deneuve Tadj, mare de Marjane
 Danielle Darrieux Àvia de Marjane
 Simon Abkarian Ebi, pare de Marjane
 Gabrielle Lopes Marjane (nena)
 François Jerosme Oncle Anouche

població. En aquest context creix el poder de les elits religioses i es produeix una revolució dels iranians que va acabar amb la instauració de la República Islàmica de Ruhollah Khomeini.

El caràcter expansiu de la mentalitat islàmica no va agradar gens a potències com els Estats Units, que temien que la revolució s'expandís a la veïna Aràbia, la seva principal font de subministrament de petroli. D'aquesta manera, la potència americana va proporcionar grans quantitats d'armaments a l'Iraq de Saddam Hussein (amb el qual ja es vivien antigues disputes per temes territorials), amb la finalitat que aquest país frenés l'avenç de l'islamisme. Així, el 1980 Iraq envaeix l'Iran i s'inicia una guerra que va durar 8 anys i que va provocar més d'un milió de morts.

Amb tot, Persépolis no és una pel·lícula històrica, sinó que narra una història tan universal com la lluita per la supervivència, el desarrelament de qui abandona el seu país, la cerca de la identitat per part d'un adolescent o l'amor, entre d'altres. Tal i com explicar la directora Marjane Satrapi: "la pel·lícula no jutja, no diu 'això està bé, això està malament'. Només mostra que la situació té molts matisos. Aquesta no és una pel·lícula política amb un missatge per vendre. És sobretot una pel·lícula sobre el meu amor per la meva família. No obstant això, si el públic occidental acaba considerant els iranians com a éssers humans, i no com una noció abstracta, com fonamentalistes islàmics o terroristes de l'eix del mal, llavors sentiré que he contribuït en alguna cosa. No oblidem que les primeres víctimes del fonamentalisme són els iranians mateixos".

No obstant, l'artista iraniana no amaga el seu esperit de lluita i inconformista respecte el que passa al seu país: "Iran és el meu país i sempre ho serà. Ho trobo a faltar. D'altra banda, tinc la vida que volia. Visc a París, una de les ciutats més belles del món, amb l'home que estimo, fent el treball que m'agrada, em paguen per fer el que m'agrada. Per respecte als qui s'han quedat allà, que comparteixen les meves idees però no poden expressar-les, trobaria de mal gust i inadequat queixar-me. Si m'hagués rendit a la desesperació, tot s'hauria perdut. Així que fins a l'últim moment

mantindré el cap alt i seguiré rient, perquè no em trauran el millor de mi mateixa. Mentre estiguis viu pots cridar i protestar, però el riure és l'arma més subversiva de totes".

Realisme estilitzat

A Persépolis el còmic salta de forma fidel a la gran pantalla, ja que la pel·lícula conserva la bidimensionalitat dels dibuixos originals, així com l'estètica del blanc i el negre en gairebé tot el metratge (el color és utilitzat només en alguna ocasió molt determinada).

Tot i això, i tenint en compte la manca de costum com a espectadors a aquest tipus de plantejaments estètics, la narració i els traços simples, però contundents, penetren en l'espectador de forma natural.

El blanc i negre fomenta també l'abstracció de l'entorn i de les localitzacions, un factor que a la dibuixant iraniana li interessava especialment a l'hora de portar la seva història arreu del món: "les novel·les han estat un èxit a tot el món perquè els dibuixos són abstractes, en blanc i negre. Crec que això ajuda que la gent s'identifiqui, ja sigui a Xina, Israel, Xile o Corea, és una història universal. A Persépolis hi ha moments que semblen somnis i els dibuixos ajuden a mantenir la cohesió i la consistència".

Tot aquest plantejament estètic auster i despulat de floritures beu de corrents estètiques europees, per reformular-se en un estil propi que la mateixa Marjane Satrapi ja ha batejat: "crec que es podria definir com a 'realisme estilitzat', perquè volíem que els dibuixos fossin realistes, no dibuixos animats. Així que no vam tenir molt marge amb les expressions facials, això és el que els vaig transmetre als dissenyadors i animadors. Sempre he estat obsessionada amb el neorealisme italià i l'expressionisme alemany i aviat vaig saber el per què: les dues són escoles del cinema de postguerra. A l'Alemanya posterior a la Segona Guerra Mundial, l'economia estava tan devastada que no es podien permetre rodar en exteriors, així que ho feien en estudis, utilitzant increïbles angles i formes geomètriques. A Itàlia hi havia la mateixa situació, però rodaven al carrer amb actors

desconeguts perquè no tenien diners. En ambdues escoles, trobes la classe d'esperança en la gent que van viure la guerra i que van patir una gran desesperació. Jo mateixa sóc una persona que ha viscut un període de postguerra, després de 8 anys de conflicte entre Iran i l'Iraq. La pel·lícula és una combinació de les dues escoles. Presenta escenes molt reals i un enfocament molt orientat al disseny, amb imatges que voregen l'abstracte".

La novel·la gràfica

Persépolis és una pel·lícula basada en un còmic de culte que porta el mateix nom i que està escrit i il·lustrat per la mateixa Marjane Satrapi. La novel·la gràfica està formada per quatre volums que narren la vida de la seva autora.

El primer dels volums, publicat el novembre de 2002, comença amb l'inici de la Revolució Islàmica, quan l'autora té 9 anys, i finalitza amb l'esclat de la guerra amb l'Iraq. El segon volum va aparèixer l'octubre de 2001 i recull l'època en què s'endureix la política islamista, comencen les persecucions a la població i els pares de Satrapi decideixen enviar-la a Àustria per protegir-la. La tercera entrega veu la llum el 2002 i se centra en la vida de la jove a Àustria, amb 14 anys, i els seus problemes d'adolescència i d'adaptació a una nova cultura i un nou país. En el darrer volum, editat el 2003, Marjane torna al seu país després d'haver estat 4 anys a Àustria i viu un gran xoc en la retrobada amb un país dominat per l'islamisme. El llibre finalitza amb la decisió de la jove l'emigrar a França.

La novel·la gràfica de Marjane Satrapi ha estat des d'un primer un gran èxit de vendes a tot el món i ha recollit alguns dels premis més prestigiosos del món del còmic. Entre 2002 i 2004 l'editorial Norma va publicar la versió castellana, tot i que també es pot trobar el volum integral amb les quatre parts en català.

Ivanna V. Ortiz

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.